

ВПЛИВ ЕМОЦІЙ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Багата історія вивчення емоційно-вольової сфери особистості підводить нас до питання її ролі в процесі професійного становлення та зростання.

Найвідоміші теорії емоцій: еволюційна теорія Ч. Дарвіна; рудиментарна теорія емоцій; соматична (або «периферична») теорія В. Джемса – К. Ланге; таламічна теорія В. Кеннона – Ф. Барда; активаційна теорія Д. Ліндслі – Д. Хебба; теорія Дж. Даффі; біологічна теорія П. Анохіна; структурна теорія емоцій Дж. Пейпеця; вегетативно-гуморальна теорія емоцій П. Хенрі; анатомо-фізіологічна теорія емоцій Дж. Грея; судинна теорія вираження емоцій І. Уейнбаума і її модифікація; нейрокультурна теорія емоцій П. Екмана; «асоціативна» теорія В. Вундта; психоаналітична теорія емоцій; мотиваційна теорія емоцій Р. Ліпера; теорія Е. Гельгорна; двохфакторна (когнітивно-фізіологічна) теорія С. Шехтера; пізнавальна теорія емоцій М. Арнольд – Р. Лазаруса; інформаційна теорія П. Симонова; теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера; теорія Дж. Келлі; адаптаційна теорія емоцій Р. Плутчика; теорія емоцій О. Леонтьєва; теорія єдиної концепції свідомості і емоцій; диференційна теорія емоцій К. Ізарда.

Емоції впливають на прийняття рішень як в кращу, так і в гіршу сторону. Але ці чинники передбачувані, а не випадкові, оскільки існують закономірності в процесах впливу емоцій на судження і вибір. Емоційні і раціональні процеси взаємозалежні і емоції необхідні для раціонального прийняття рішень. Емоції засновані на інстинктах, досвіді і швидкій обробці інформації. Емоційні рішення дуже швидкі в порівнянні з раціональними.

Наприклад, гнів дає нам впевненість, схиляє людей до ризику і мінімізує оцінку його небезпеки. В гніві люди більше керуються стереотипами і не здатні мислити широко, оскільки гнів спрощує наше мислення. Ми відчуваємо себе більш впевнено в своїх емоціях, і ми неправильно приписуємо ці почуття нашій впевненості в рішенні. Нам не потрібно ретельно думати, тому що ми вже впевнені. Страх викликає невпевненість. Люди, які чогось бояться, сприймають нові ситуації, як більш ризиковані, і інтерпретують неоднозначні ситуації, як загрозливі. Коли ми боїмося, ми менш упевнені в майбутньому. Низький рівень впевненості викликає систематичну обробку даних. Ми зобов'язані ретельно все перевірити. Емоції мотивують нашу поведінку. Різні емоції володіють різним впливом. Існують закономірності впливу емоцій на наші рішення. Знаючи ці закономірності, ми можемо передбачити свої почуття і емоції, і навчитися приймати рішення з бажаними результатами.

Питання ролі та значення емоцій в процесі професійного становлення особистості потребує подальших ґрунтовних розвідок, зокрема, в емпіричній частині. Результати дослідження допоможуть у вивченні механізмів розвитку потенціалу особистості та розробці методів і шляхів негативних наслідків у поведінці.